

Monumentnummer*: 530984

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 mei 2011
Kadaster deel/nr: 82702/88

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Aerdenhout		Bloemendaal		Noord-Holland		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zwarteweg	5		2111 AJ	Aerdenhout		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
Bloemendaal		B			5274	

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

WOONHUIS 'Villa Looyen' met vrijstaande GARAGE, BINNENTUIN en TERRAS, tussen 1948 en 1950 gebouwd, naar ontwerp van ir. B. Bijvoet in opdracht van mw. Naessens-Looyen. Bij de realisatie van de villa was eveneens prof. G.H.M. Holt betrokken. De opdrachtgeefster gaf Bijvoet opdracht voor het ontwerpen van de villa na een bezoek aan het Maison de Verre in Parijs, dat Bijvoet samen met Pierre Charreau in de periode 1928-1932 gebouwd had. Dit betrof een functionalistisch woonhuis dat opgetrokken was met behulp van glazen stenen. Bijvoet paste deze stenen ook in de villa in Aerdenhout toe. Verder heeft de architect zich bij het ontwerpen laten inspireren door villa's van de architect Le Corbusier, zoals het huis te Les Mathes uit 1935, waarbij hij functioneel bouwde met behulp van onder meer traditionele materialen. Net als Le Corbusier maakte Bijvoet gebruik van contrastrijke materiaaltoepassingen zoals grote oppervlakken glas in ranke stalen kozijnen en wanden opgetrokken met ruwe, onregelmatige natuursteenblokken. Tevens combineerde Bijvoet deze materialen met een fragiel stalen uitbouwsel zoals Le Corbusier dat ook bij zijn villa's toegepast had. Ook de woonlaag op pilotis en het dakterras refereren aan villa's van Le Corbusier. De villa ligt ca. 130 m ten oosten van de weg, geheel verscholen, op een oplopend begroeid duinkavel. Vanaf de weg loopt een pad over het bosrijke perceel naar het open voorterrein van de villa. Het met halfverharding bedekte voorterrein wordt omsloten door de twee vleugels van de villa en de vrijstaande garage die gedeeltelijk in het duin gebouwd is. Het voorterrein was met opzet sober en strak gehouden. Van oudsher konden de auto's op het voorterrein keren en zowel in de garage als tussen de pilotis van de oostvleugel parkeren. Het woonhuis werd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geplaatst in het ongerepte duinlandschap. Door de plaatsing van het huis en de garage in het natuurlijk geaccidenteerd terrein en de inventieve vormgeving gecombineerd met de plastische gevelbehandeling en de fijne materiaal- en kleurkeuze voegt het huis zich in het omringende duinlandschap. Vanaf het dakterras op de westelijke vleugel was van oorsprong de zee zichtbaar. Het huis bestaat uit twee vleugels die aan de tuinzijde zijn geschaard om een met glazen wanden afgesloten binnentuin met omgaande stalen pergola. Zowel de binnentuin als de groenaanleg met terras rond het huis werden aangelegd door tuinarchitecte Mien Ruys (1904-1999). Het woonhuis verkeert nagenoeg in authentieke staat. De garage werd in 1953 aan de achterzijde uitgebreid met een kinderkamer. In 2009 is een start gemaakt met de restauratie van het woonhuis. Tevens is in dat jaar een glazen lichtbrug gebouwd die de oostelijke vleugel en de studeerkamer boven de garage verbindt.

Omschrijving

WOONHUIS op een samengestelde plattegrond, bestaande uit verschillende in elkaar geschoven bouwvolumen die in hoogte variëren. De hoofdvolumen bestaan uit twee schuine, rechthoekige, ongelijke vleugels die geschaard zijn rond een binnentuin met een omgaande pergola van staal. De vleugel aan de westzijde telt één bouwlaag. In deze vleugel bevinden zich de woonkamer, de keuken en de studeerkamer. Onder de keuken is een kleine kelder. De gevels van deze vleugel zijn hoger opgetrokken en dienen als omgaande borstwering rond het dakterras dat zich op de westelijke vleugel bevindt. De oostelijke vleugel met de slaapkamers en badkamer is in een knik met stompe hoek op de westelijke vleugel geplaatst en staat op kolommen (pilotes). Ter plaatse van de 'knik' bevindt zich een slingertrap die de twee bouwdelen intern met elkaar verbindt. De buitenmuur rond de trap is gebogen wat bijdraagt aan de plasticiteit van het huis. De oostelijke vleugel is gedekt met een flauw hellend lessenaarsdak. Kenmerkend voor de architectuur van deze villa is het grote contrast tussen enerzijds de robuuste, dikke muren die het huis een gesloten karakter geven en anderzijds de grote glaspartijen en de ranke stalen pergola die het huis luchtigheid geven. De muren van het huis zijn opgebouwd uit een binnenmuur van gewone baksteen en een buitenmuur van Limburgse Carboonsteen. De ruwe, onregelmatige blokken Carboonsteen zijn gevat in cementmortel. Binnen- en buitenmuur hebben samen een dikte van 30 cm. Deze dikke muren en de plastische gevelbehandeling zorgen samen voor een robuuste, rustieke uitstraling. De robuuste gevels worden onderbroken door grote glasvlakken. Zo is de woonkamer over de gehele breedte aan de tuinzijde van een glazen pui voorzien. Twee paar openslaande deuren in deze pui geven toegang tot het terras. Doordat de glazen pui iets terug springt ten opzichte van het overige gevelvlak heeft het terras een beschutte ligging. Ter hoogte van de keuken is de voorgevel opgetrokken uit vierkante, glazen bouwstenen. De grote stroken glas en de glazen gevel van de keuken contrasteren met de robuuste gevels en geven het huis een zekere transparantie en luchtigheid. Ook de ranke ijzeren kozijnen van de ramen dragen bij aan het luchtige karakter van de vensterpartijen. Zeer bijzonder is dat de kozijnen van de glaspartijen van de woonkamer en de entree in brons uitgevoerd zijn. Het grootste contrast met de twee robuuste vleugels vormt de BINNENTUIN met omgaande pergola die is vormgegeven als een soort transparant verlengstuk van het huis in de hoek van de twee vleugels van het huis. De binnentuin ligt iets verdiept en wordt aan twee zijden begrensd door de buitenmuren van de vleugels van het huis. Van oorsprong werd de binnentuin aan de twee andere zijden begrensd door grote glazen puien die in ranke bronzen profielen gevat waren. De puien stonden op een massief basement van Carboonsteen. Thans (2010) zijn deze glazen wanden niet meer aanwezig. De binnentuin was voorzien van een terras en een tegelpad waarbij de tegels gelegd waren in de voor Mien Ruys zo kenmerkende schuine lijnen. Van deze oorspronkelijke aanleg resteren enkele vaste elementen. De omgaande pergola vormt een soort ruimtelijke begrenzing van de glazen 'kamer'. De pergola is uitgevoerd in stalen verticale stijlen die aan de

bovenzijde door hekwerk onderling verbonden zijn. Ter hoogte van de verdieping van het huis is een omloop die bestaat uit een vloer van tegels met glazen bouwstenen. Rond de binnentuin ligt een pad aan de zuid- en de westzijde met tegels die in schuine lijnen gelegd zijn. Dit pad leidt naar het TERRAS aan de zuidwest zijde van de woonkamer. In het terras zijn terrasvakken opengelaten voor vaste planten. Zowel het pad naar het terras als het terras zelf zijn uitgevoerd naar ontwerp van Mien Ruys en thans in essentie nog aanwezig. Bij de bouw werd het huis voorzien van comfortvoorzieningen die in die tijd als zeer modern golden. Dit betrof verzonken verwarmingsconvectoren en dubbel thermopaneel glas voor de pui in de woonkamer. Ook de moderne, open plattegrond waarbij de hal en de woonkamer in elkaar overlopen, weerspiegelt de vooruitstrevende moderne visie van de architect. Het huis kent nog steeds de oorspronkelijke indeling. Ook resteren enkele interieurelementen die door de architect voor het huis ontworpen werden zoals de garderobekast in de entree, het theemeubel onder de trap in de hal en de trapleuning. Tevens zijn de oorspronkelijke vloer met kambala houtmozaiek in de woonkamer en de met coromandelhout beklede wand van de hal nog aanwezig.

De vrijstaande GARAGE aan de oostzijde van de voorplaats is ingebouwd in het duin. Het rechthoekige bouwvolume is evenals het huis grotendeels opgetrokken in Carboonsteen en bestaat uit twee bouwlagen onder een lessenaarsdak. De garage is toegankelijk via een garagedeur aan de voorzijde. De gevels worden onderbroken door enkele vensters en gepotdekselde delen.

Waardering

Het WOONHUIS 'Villa Looyen' met GARAGE, BINNENTUIN en TERRAS uit 1948-1950 is van algemeen belang als essentieel toonbeeld van de vroege Wederopbouw vanaf 1940 vanwege:

- de cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een relatief vroeg in de Wederopbouwperiode gebouwd vrijstaand particulier woonhuis. Door de materiaalschaarste werd er in deze fase van de Wederopbouw vanuit de overheid een restrictief beleid gevoerd ten aanzien van het bouwen van particuliere, vrijstaande woonhuizen. Hierdoor werden in deze eerste jaren na de oorlog weinig vrijstaande woonhuizen gebouwd. De vrijstaande woonhuizen die wel in deze periode gebouwd werden hadden net zoals Villa Looyen ten gevolge van de Woonruimtetwet een bescheiden omvang;
- de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een naoorlogs vrijstaand woonhuis met een moderne open plattegrond en een sterke verbintenis tussen het in- en het exterieur. Het woonhuis is ook van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, waarbij de schikking van de volumes en de plastische gevelbehandeling een fraaie compositie heeft opgeleverd. Zowel in het in- als het exterieur zijn bijzondere materialen van hoge kwaliteit toegepast. Het interieur bevat enkele originele interieurelementen die door de architect ontworpen zijn. Ook door de toepassing van voor die tijd zeer moderne comfort voorzieningen is het woonhuis van belang. Het woonhuis ontleent architectuurhistorische waarde aan de duidelijk herkenbare invloed van het werk van de architect Le Corbusier. Van eerdere villa's van Le Corbusier werden onder andere overgenomen de contrastrijke materiaaltoepassingen, de toepassing van pilotes en het aanbrengen van een dakterras. Het woonhuis is tevens van belang als representatief voorbeeld van het werk van de architecten Bijvoet en Holt, uit de periode waarin zij samenwerkten, namelijk tussen 1945 en 1979. Daarnaast is de tuinaanleg van belang als representatief voorbeeld van het naoorlogse werk van Mien Ruys;
- de ensemblewaarde vanwege de sterke relatie met het omringende duinlandschap waarbij zowel de materialisering als ontwerp en ligging werden afgestemd op het geaccidenteerde duinkavel. Het ensemble van woonhuis en tuin is

tevens van belang vanwege de functionele en compositorische relatie tussen het woonhuis en de binnentuin en de tuinaanleg rond de binnentuin die door Mien Ruys ontworpen werden;

- De hoge gaafheid van zowel het exterieur als het interieur van het woonhuis.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie